

ГЛАВА 1 — ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1.1.1 Националната програма за контрол на качеството в областта на сигурността в гражданското въздухоплаване цели да осигури посредством дейности по мониторинг:

- а) равнище на съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕО) № 18/2010 на Комисията и на Националната програма за сигурност в гражданското въздухоплаване (НПСГВ);
- б) проверка на ефективността на прилагането в практиката на мерките за сигурност от страна на летищните и авиационните оператори, операторите по наземно обслужване, субектите и Държавно предприятие „Ръководство на въздушното движение” (ДП РВД), изпълняващи мерки за сигурност;
- в) необходимата степен на адекватност на мерките, предвидени в НПСГВ;
- г) бързо откриване и коригиране на несъответствията;
- д) пряко постоянно наблюдение на всички оператори и субекти, отговорни за прилагането на стандартите за сигурност във въздухоплаването, постановени в Регламент (ЕО) № 300/2008 на Европейския парламент и на Съвета.

1.2. КЛЮЧОВИ ЕЛЕМЕНТИ

1.2.1 Националната програма за контрол на качеството в областта на сигурността в гражданското въздухоплаване съдържа необходимите мерки за мониторинг с цел оценка на изпълнението на Националната програма за сигурност.

1.2.2 Програмата за контрол на качеството включва описание на:

1. организационната структура, правата и задълженията на съответните лица и ресурсите;
2. функционалните задължения и квалификациите на одиторите (инспекторите), отговарящи за изпълнението ѝ;
3. оперативните мониторингови дейности, включително тип, цел, съдържание и честота на одита, инспекции, обследвания и тестове, както и класификация на съответствието, резултат и отговорности при разследванията;
4. дейностите за отстраняване на несъответствията, придружени от доклади за слабостите, и последващи коригиращи мерки с цел постигане на съответствие с изискванията за сигурност в гражданското въздухоплаване;
5. мерките за въздействие;
6. процедурите за осъществяване на взаимодействие и докладване на степента на съответствие с изискванията за сигурност в гражданското въздухоплаване и на предприетите действия.

1.3. ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

- 1.3.1 Националната програма за контрол на качеството в областта на сигурността в гражданското въздухоплаване се отнася за всички полети, извършвани с граждански въздухоплавателни средства, при спазване на изискванията в НПКСГВ, вътрешното законодателство и международните актове.

ГЛАВА 2 — ПРАВНИ ОСНОВАНИЯ

2.1. МЕЖДУНАРОДНИ АКТОВЕ

2.1.1. Приложение/Анекс № 17 към Конвенцията за международно гражданско въздухоплаване, прието от Международната организация за гражданска авиация (ICAO). Стандартни и препоръчителни практики, а именно:

Стандарт 3.4.4 „Всяка договаряща държава трябва да изисква от отговорния си орган да развие, внедри и поддържа национална програма за контрол на качеството, която да доказва ефективността на собствената ѝ национална програма за сигурност в гражданското въздухоплаване”;

Стандарт 3.4.5 „Всяка договаряща държава гарантира, че прилагането на мерките за сигурност се подлагат на редовна проверка (верификация) за съответствие с Националната програма за сигурност. Приоритетите и честотата на мониторинга се определят въз основа на оценка на риска, извършвана от съответните компетентни органи.” и

Стандарт 3.4.6 „Всяка договаряща държава трябва да планира извършването на регулярен принцип на одити по сигурността, тестове, обследвания и инспекции, с цел потвърждаване съответствието с НПСГВ и осигуряване на бързо и ефективно отстраняване на несъответствията.”.

2.1.2 Документ 8973/9 „Ръководство по сигурност” на Международната организация за гражданска авиация, глава „Контрол на качеството”;

2.1.3 Документ 30 на Европейската конференция за гражданска авиация (ЕКГА/ЕСАС) (част II - Сигурност) Препоръки, Част III - Глава 5.

2.2. АКТОВЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

2.2.1 Регламент (ЕО) № 300/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2008 г. относно общите правила в областта на сигурността в гражданското въздухоплаване и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2320/2002, член 11 “Национална програма за контрол на качеството”.

2.2.2 Регламент (ЕС) № 18/2010 на Комисията от 8 януари 2010 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 300/2008 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на спецификациите за национални програми за контрол на качеството в областта на сигурността на гражданското въздухоплаване.

2.3. НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

2.3.1 Закон за гражданското въздухоплаване

2.3.2 Устройствен правилник на Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация”

ГЛАВА 3 — ОПРЕДЕЛЕНИЯ

По смисъла на тази програма:

- (1) „годишен обем на трафика“ означава общият брой пътници, които пристигат или заминават, или транзитните пътници (отчитани веднъж);
- (2) „компетентен орган“ по сигурността на гражданското въздухоплаване в Република България е Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация” (ГД ГВА), която отговаря за координацията и осъществяването на мониторинг на прилагането на НПСГВ.
- (3) „одитор“ (инспектор) е лице, определено от ръководителя на ГД ГВА с право да контролира спазването на Закона за гражданско въздухоплаване и издадените въз основа на него нормативни актове и да издава задължителни предписания или актове за установяване на нарушения;
- (4) „сертифициране“ означава официална оценка и потвърждение от ГД ГВА или от негово име, че дадено лице притежава необходимата компетентност да изпълнява функции на одитор (инспектор) на приемливо равнище, определено от ГД ГВА;
- (5) „дейности по мониторинг за съответствие“ означава всяка процедура или процес, използвани за оценяване на прилагането на националната програма за сигурност на въздухоплаването;
- (6) „несъответствие-недостатък“ е неспазване на изискванията за сигурност на въздухоплаването;
- (7) „инспекция за сигурност“ е проверка и оценка на прилагането на мерките и процедурите за сигурност, за да се определи дали те се осъществяват ефективно и съгласно изискваните стандарти, както и да се констатират евентуално несъответствие;
- (8) „събеседване“ (интервю) означава устна проверка, извършена от одитор (инспектор), с цел да се установи дали се прилагат специфични мерки или процедури за сигурност;
- (9) „наблюдение“ е визуална проверка, извършена от одитор (инспектор), с цел да се установи дали дадена мярка или процедура за сигурност се прилага;
- (10) „представителна извадка“ е подбор, направен измежду възможните варианти за мониторинг, достатъчен по отношение на брой и обхват, за да осигури основание за общи заключения относно стандартите за прилагане;
- (11) „одит на сигурността“ е задълбочено проучване на мерките и процедурите за сигурност, за да се определи дали те се прилагат изцяло и постоянно;
„тест“ означава изпробване на мерките за сигурност на въздухоплаването и/или индивидуалните способности на служителите, с цел проверка на ефективността на прилагане на съществуващите мерки за сигурност, като симулира намерение за осъществяване на акт на незаконна намеса;

- (12) „верификация“ е действие, предприето от одитор (инспектор), с цел да се установи дали специфична мярка за сигурност действително се прилага;
- (13) „уязвимост“ е всяка слабост на прилаганите мерки и процедури, която би могла да бъде използвана за осъществяване на акт на незаконна намеса;
- (15) „оператор” е лице, организация или предприятие, ангажирано или предлагащо да се ангажира с въздушнотранспортна операция;
- (16) „обследване на сигурността (обследване)” е оценка на дейностите, за идентифициране на уязвимите места, които могат да доведат до актове на незаконна намеса, въпреки изпълнението на мерките и процедурите за сигурност и препоръчване на допълнителни защитни мерки;
- (17) „инспектор по вътрешен контрол” е лице (служител на оператор или субект) назначено съгласно предварително зададени критерии от ГД ГВА, което е упълномощено да извършва вътрешен контрол на качеството на оператора или субекта;
- (18) „субект” е физическо или юридическо лице, различно от оператор.

ГЛАВА 4 — ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА, ОТГОВОРНОСТИ И РЕСУРСИ

4.1. ОТГОВОРЕН ОРГАН ПО СИГУРНОСТТА НА ГРАЖДАНСКОТО ВЪЗДУХОПЛАВАНЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

4.1.1. ГД ГВА е отговорният орган по сигурността в гражданското въздухоплаване в Република България, който координира дейността между ведомствата, юридическите и физическите лица за постигане на сигурността в гражданското въздухоплаване.

Главна дирекция ГВА извършва мониторинг и координира надзора по прилагането и изпълнението на Националната програма за сигурност в гражданското въздухоплаване.

4.1.2. С цел обособяване на дейностите по т. 4.1.1 в ГД ГВА е създаден отдел „Авиационна сигурност”, който е отговорен за изпълнението на тази програмата.

4.2. РЕСУРСИ (ИЗТОЧНИЦИ)

4.2.1. Отдел „Авиационна сигурност” е с персонал от служители, определени като одитори (инспектори), които извършват дейностите, описани в програмата и контролират спазването на изискванията за постигане на сигурността в гражданското въздухоплаване. Операторите и субектите участват в изпълнението на програмата за контрол на качеството в съответствие със своите правомощия.

4.2.2. ГД ГВА установява механизмите за осигуряване изпълнението на дейностите за контрол.

4.3. ПРАВОМОЩИЯ НА ОДИТОРИТЕ (ИНСПЕКТОРИТЕ)

4.3.1 Въз основа на Закона за гражданското въздухоплаване и Устройствения правилник на ГД ГВА одиторите (инспекторите) имат следните правомощия:

а) да инспектират въздухоплавателно средство, регистрирано в Република България и въздухоплавателно средство, регистрирано в чужда държава, когато се намира на територията на Република България.

б) да провеждат наблюдение във всяка зона за сигурност на територията на гражданските летища в Република България;

в) да провеждат наблюдения извън зоните за сигурност, както и извън територията на летището, където се прилагат мерки за сигурност.

г) да внасят в зоните за сигурност на летищата и да използват всякакво оборудване, необходимо за изпълнение на техните задължения, включително камери, видеозаписващи устройства и звукозаписни устройства (при спазване

на ограниченията, установени с нормативен акт), забранени предмети за извършване на тестове;

д) на свободен достъп до контролираните от тях лица и обекти за извършване на инспекции по сигурността на въздухоплаването;

е) да изискват необходимите данни, сведения, обяснения, оперативна и друга информация от съответните длъжностни лица, включително за правоспособността на персонала, както и всяка друга информация, свързана със спазване на законодателството в областта на гражданското въздухоплаване;

ж) да съставят актове за административни нарушения по Закона за гражданското въздухоплаване;

з) да дават задължителни писмени предписания за осигуряване спазването на нормативните актове в областта на въздухоплаването и гарантиране на сигурността на гражданското въздухоплаване, с които предписват отстраняване в определен срок на установени нарушения, свързани с безопасността на полетите;

и) да правят предложения за спиране, прекратяване, отнемане и ограничаване на правата по издадените лицензи, разрешения, свидетелства, удостоверения и одобрения.

4.4. ДРУГИ СУБЕКТИ

4.4.1. Субектите развиват и поддържат програми за сигурност, съответстващи на изискванията на стандартите залегнали в НПСГВ. Програмите за сигурност се утвърждават от ГД ГВА, а изпълнението им се наблюдава и контролира в съответствие с тази програма.

4.4.2. Вътрешен контрол на качеството

Субектите следва да прилагат мерки за вътрешен контрол на качеството за осигуряване на ефективността на мерките за сигурност, като част от тяхната обща система за контрол на качеството.

4.4.2.1 Продължителността на първоначална инспекцията не може да надвишава 15 работни дни.

4.4.2.2 Резултатите от проведената инспекция се оформят в доклад в срок до 5 работни дни.

4.4.2.3 Планът за коригиращи действия се изисква да бъде разработен и представен в срок до 5 работни дни.

4.4.2.4 Контрол по изпълнение на плана за коригиращи действия. Изготвяне на доклад за нивото на изпълнение.

4.4.2.5 Цялостният процес по т. 4.5.2.1 до 4.5.2.3 не надвишава 25 работни дни.

4.4.3. Заличава се

4.4.3 Изисквания към лицата, които извършват вътрешен контрол на качеството:

- Познаване на международното и вътрешно законодателство, свързано със сигурността в гражданското въздухоплаване;
- Познаване на НПСГВ;
- Познаване на НПККСГВ;
- Познаване на вътрешните програми и планове за сигурност на оператора или субекта, на който са служители;
- Познаване на вътрешните планове за извършване на вътрешен контрол на качеството на оператора или субекта, на който са служители;
- Познаване на методологията и техники за извършване на контрол;
- Лицата, извършващи вътрешен контрол на качеството в летищни оператори, с функции на летищни администрации, да имат най-малко 3 (три) години опит в областта, която контролират.
- Лицата, извършващи вътрешен контрол на качеството в оператори и субекти, различни от летищните оператори, да имат най-малко 1 (една) година опит в областта, която контролират;
- Да изпълняват единствено и само задачи по контрол на качеството - нямат право да обучават, да изпълняват и участват в дейности, които контролират;
- Да бъдат независими, извън структурата, която контролират - пряко подчинени на ръководителя на оператора или субекта;
- Да са преминали обучение за техники и методология за извършване на контрол на качеството. Да притежават удостоверение за преминал курс на обучение от лицензирана обучаваща организация (с изключение на обучението, провеждано от ГД ГВА);
- Да бъдат сертифицирани от ГД ГВА;
- Да преминават периодично обучение по въпроси, свързани с новости в авиационната сигурност, най-малко веднъж годишно. Провежда се от ГД ГВА;
- Да имат висше образование

4.5.5 Заличава се

4.4.4 В случай на прекъсване (не упражняване на дейността) за период от две години или повече, лицето следва да премине първоначална оценка на компетентността (сертифициране), за да извършва вътрешен контрол на качеството в областта на сигурността в гражданското въздухоплаване. Сертифицирането се провежда от ГД ГВА.

4.4.5 Лицата, които извършват вътрешен контрол на качеството, преминават периодично обучение при честота (поне един път на 3 години), която е

достатъчна да гарантира поддържане на притежаваната компетентност, както и придобиване на нова такава, отчитаща развитието в областта на сигурността.

4.4.6 ГД ГВА има право да спре или да отнеме сертификат за компетентност на лица, извършващи вътрешен контрол на качеството, при констатирани несъответствия с разпоредбите на ЗГВ, НПСГВ, НПККСГВ, НПОССГВ, както и с програмите за сигурност на оператора или субекта, който контролират.

ГЛАВА 5 — КВАЛИФИКАЦИЯ, НАЗНАЧЕНИЕ И ЗАДАЧИ НА НАЦИОНАЛНИТЕ ОДИТОРИ (ИНСПЕКТОРИ)

5.1. ОДИТОРИ (ИНСПЕКТОРИ)

- 5.1.1. Контролът и мерките в тази програма се осъществяват единствено от одитори (инспектори), които отговарят на изискванията, посочени по-долу. Одиторите (инспекторите) осъществяват контрол върху качеството на сигурността.
- 5.1.2. ГД ГВА определя одиторите (инспекторите), които отговарят на изискванията по т.5.2, поддържа списък на определените одитори (инспектори) и съхранява документите им за обучение, в т.ч. техните лични досиета, които отразяват равнището им на компетентност.
- 5.1.3. ГД ГВА осигурява достатъчен брой одитори (инспектори) за изпълняване дейностите за контрол и мониторинг по тази програма.

5.2. ИЗИСКВАНИЯ ЗА КОМПЕТЕНТНОСТ

- 5.2.1 Одиторите (инспекторите) не трябва да имат каквито и да е договорни или парични задължения към оператора или субекта, на който предстои мониторингова дейност одит;
- Одиторите (инспекторите) подлежат на сертифициране и в някои случаи на еквивалентно одобрение от ГД ГВА.
- 5.2.2. Одиторите (инспекторите) следва да имат добър теоретичен и практически опит в областта на контрола на качеството и да притежават познания в следните области:
- а) познаване на прилаганите към момента мерки за сигурност и начина на тяхното приложение по отношение на проверяваните дейности, включително:
 - познаване на принципите за сигурност;
 - познаване на задачите, свързани с надзора;
 - познаване на факторите, които влияят върху човешкото поведение;
 - б) практическо познаване на технологиите и техниките за сигурност;
 - в) познаване на принципите, процедурите и техниките за извършване на мониторинг за съответствие;
 - г) практическо познаване на дейностите, които се проверяват;
 - д) познаване на ролята и правомощията на одитора.
 - е) добро владение на английски език или друг западен език;

Одиторите (инспекторите) преминават периодично обучение при честота (поне един път на 3 години), която е достатъчна да гарантира поддържане на притежаваната компетентност, както и придобиване на нова такава, отчитаща развитието в областта на сигурността.

5.2.3. За да бъдат определени за одитори (инспектори), лицата следва да са сертифицирани от ИСАО, или от ЕКГА, или одобрени от ЕК национални одитори да участват в инспекции от името на ЕК, или от ГД ГВА и да отговарят на следните изисквания:

- а) висше образование;
- б) да са преминали успешно задълбочена цялостна проверка;

5.2.4. Подробни данни за проведеното обучение се съхраняват в ГД ГВА.

5.2.5. Сертифицирането от ГД ГВА се извършва, съгласно „Процедура за сертифициране на национални одитори/инспектори и служители по вътрешен контрол на качеството“, одобрена от Главен директор на ГД ГВА.

5.2.6 Заличава се

5.3 ЗАЛИЧАВА СЕ

5.2.6 Главният директор на Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“ издава заповед, с която утвърждава списък на одиторите (инспекторите), изпълняващи националната програмата за контрол на качеството по сигурността.

5.3. ОПИСАНИЕ НА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОДИТОРИТЕ (ИНСПЕКТОРИТЕ)

5.3.1. Задачи на одиторите (инспекторите) по изпълнение на плана за контролна дейност:

- а) изготвяне на годишен план, който се утвърждава от главния директор на ГД ГВА;
- б) планиране и подготовка на първоначалните и последващите контролни дейности;
- в) дейности на място, класификация на съответствието;
- г) системно събиране и предоставяне на ГД ГВА на цялата необходима информация, придобита вследствие на наблюдения, събеседване/интервюта, преглеждане на документи или извършени тестове/верификация;
- д) докладване на резултатите в утвърден от ГД ГВА формат;

- е) участие в предприемането на коригиращи действия за отстраняване на несъответствията;

ж) осигуряване и предоставяне на ГД ГВА на цялата необходима информация за предприемане на административни и административно-наказателни мерки.

ГЛАВА 6 — ДЕЙНОСТИ ПО ОПЕРАТИВЕН МОНИТОРИНГ

6.1 ОБЩО РЪКОВОДСТВО НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРОГРАМАТА

6.1.1 ГД ГВА осъществява общото ръководство за изпълнение на тази програма. ГД ГВА извършва мониторинг за изпълнение на тази програма, в т.ч. и мониторинг на мерките за вътрешен контрол на качеството, провеждан от операторите или другите субекти.

6.2 ПЛАНИРАНИ ДЕЙНОСТИ

6.2.1 ГД ГВА осигурява извършването на обявени и необявени контролни дейности, като изработва план, който включва най-малко:

- а) изчерпателен списък на оператори и субекти; и
- б) дата, тип и обхват на всяка планирана дейност на мониторинг.

В плана не се включва вътрешния контрол на качеството, който е обект на изпълнение от операторите или субектите, изпълняващи процедури и мерки за сигурност в гражданското въздухоплаване.

6.2.2 ГД ГВА изработва плана по т. 6.2.1, отчитайки следните фактори:

- а) резултати от предишни одити, инспекции и др., извършени от ГД ГВА;
- б) летищни дейности;
- в) пътнически трафик/движение на ВС;
- г) обем на операции на товари и поща;
- д) оценка на заплахата (наличие на заплаха за летището, за авиационен оператор, за полет); и
- е) резултати от предишни одити/инспекции/ и др., проведени от външни организации като ЕК, ЕКГА, ИКАО, или други.

6.3 ДЕЙНОСТИ И ЧЕСТОТА НА МОНИТОРИНГА

6.3.1 ГД ГВА включва в програмата следните категории мониторинг:

- а) одити на сигурността;
- б) инспекции на сигурността;
- в) тестове на сигурността;
- г) обследвания на сигурността;

6.3.2 Честота на категориите мониторинг:

- а) одити на сигурността на летища за обществено ползване с годишен обем на трафика над 3 милиона, поне веднъж на всеки 2 (две) години;
- б) одити на сигурността на летища за обществено ползване с годишен обем на трафика под 3 милиона, поне веднъж годишно;

в) инспекции на сигурността на летища за обществено ползване с годишен обем на трафика над 500 хил., минимална честота на проверките на всички набори от мерки, пряко свързани със сигурността, посочени в глави 1 — 12 към настоящата програма, е най-малко два пъти на 12 месеца, освен ако през този период е проведен одит на летището;

г) тестове на сигурността при всяка инспекция, ако е приложимо;

д) обследвания на сигурността за всички граждански летища за обществено ползване - веднъж на 12 месеца в рамките на полицейските обследвания.

е) инспекции на летища, ползващи дерогация от общите основни стандарти, посочени в член 4, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 300/2008¹ - поне веднъж на всеки 5 (пет) години;

ж) инспекции на въздушни превозвачи (ВП) за търговски полети – поне веднъж на всеки 2 (две) години;

з) инспекции на регулирани агенти (РА) – поне веднъж на всеки 2 (две) години;

и) инспекции на познати изпращачи (ПИ) – поне веднъж на всеки 2 (две) години;

й) инспекции на пълноправни доставчици на стоки, предназначени за полета (ПД) – поне веднъж на всеки 2 (две) години;

к) инспекции на познати доставчици на стоки, предназначени за летищата – поне веднъж на всеки 2 (две) години.

6.4 КАТЕГОРИИ НА МОНИТОРИНГ, ИЗВЪРШВАН ОТ СУБЕКТИТЕ:

- а) инспекции на сигурността;
- б) тестове на сигурността (скрити и открити);
- в) обследвания на сигурността.

6.4.1 Мониторингът на дейностите, извършвани от субектите, изпълняващи мерки за сигурност, следват същите принципи като тези извършвани от ГД ГВА. Планирането на дейностите по мониторинг се извършва от самите оператори и субекти.

6.4.2 Ежегодно, в срок до 31 Декември, субектите, изпълняващи мерки за сигурност, предоставят в ГД ГВА плановете си за извършване на дейности по мониторинг

¹ Регламент (ЕС) № 1254/2009 на Комисията за определяне на критерии, позволяващи на държавите-членки да ползват дерогация от общите основни стандарти за сигурност на гражданското въздухоплаване, както и да приемат алтернативни мерки за сигурност, изменен с Регламент (ЕС) № 2016/2096 на Комисията

за следващата година, в изпълнение на задължението за осъществяване на вътрешен контрол на качеството.

В плановете се посочва прогнозен брой тестове, в т.ч. скрити и открити тестове. Плановете се одобряват от ГД ГВА.

6.4.3 Ежегодно, в срок до 31 Януари, операторите и другите субекти представят в ГД ГВА доклад за изпълнението на дейностите по мониторинг за периода 01 януари – 31 декември на предходната година. Докладването се извършва по стандартни унифицирани формати – (таблици в Microsoft Office Word (doc) и Microsoft Office Excel (xls)).

6.4.4 Операторите и другите субекти представят тримесечен доклад в ГД ГВА до 10-то число на четвъртия месец (в табличен формат - Microsoft Office Excel (xls) за изпълнението на дейностите по оперативен мониторинг.

6.5 ОБЩА МЕТОДОЛОГИЯ

6.5.1 Независимо от различните категории на съответствие, дейностите на мониторинг се основават на общи стандарти.

6.5.2 Дейностите по мониторинг покриват една или повече от следните области:

- а) обща организация на оператора/субекта, който се оценява;
- б) летищна сигурност;
- в) демаркирани зони и дерогации;
- г) сигурност на ВС;
- д) пътници и ръчен багаж;
- е) проверка на регистриран багаж и защита;
- ж) съпоставяне пътник/багаж;
- з) товари и поща;
- и) поща и материали на АО
- й) стоки, предназначени за полета;
- к) стоки, предназначени за летището;
- л) план за действия при акт на незаконна намеса;
- м) сигурност на РВД;
- н) кибер сигурност
- о) вътрешен контрол на качеството

6.6 СРЕЩИ

6.6.1 Дейностите по мониторинг могат да включват една или повече срещи между одитирация и одитирания в началото на мониторинговата дейност, за предоставяне и обясняване на методологията, за изготвяне на план за извършване на конкретен одит и формулиране на обхвата на контролната дейност.

В тези случаи се организират следните срещи:

- а) предварителен брифинг с ръководителите на проверявания оператор или субект;
- б) предварителният брифинг може да включва и други оператори и субекти.

6.6.2 Срещи не се провеждат в случаите, когато контролните дейности не подлежат на предварително обявяване (необявени инспекции).

6.7 ИНСТРУКТИРАНЕ И ДОКЛАДВАНЕ

6.7.1 В края на мониторинга се организира заключителна среща за представяне на резултатите и посочване на мерките за коригиране на несъответствията и потенциални действия за прилагане на административни и административно-наказателни мерки от страна на ГД ГВА. Целта е да се гарантира лицата и засегнатите субекти да разберат нивото си на съответствие с НПКСГВ. Съдържанието, контрола и продължителността на заключителната среща зависи от степента на съответствие и констатираните несъответствия.

6.7.2 След заключителната среща се изготвя доклад, в който се описват констатациите. Докладът включва едновременно описанието на предприетите действия, резултатите и цялата необходима информация относно бъдещи процедури за коригиране на несъответствията и постигане на съответствие, а така също и действия за прилагане на административни и административно-наказателни мерки, ако е необходимо.

6.7.3 Дейностите по мониторинг за съответствие се докладват или записват в стандартизиран формат, който позволява постоянен анализ на тенденциите. Форматът включва следните елементи:

- а) вид дейност;
- б) оператор или субект, подложени на мониторинг;
- в) дата и час на мониторинга;
- г) имената на одиторите (инспекторите), които провеждат мониторинга;
- д) обхват на мониторинга;
- е) констатации във връзка със съответните разпоредби на националната програма за сигурност на гражданското въздухоплаване;
- ж) класификация на съответствието;
- з) препоръки за корективни действия, където е целесъобразно;
- и) срокове за отстраняване на несъответствията, където е целесъобразно.

6.7.4 При откриване на несъответствия ГД ГВА уведомява операторите или субектите за съответните констатации, направени по време на мониторинг.

6.8 ПОВЕРИТЕЛНИ ВЪПРОСИ

6.8.. Одиторите (инспекторите) се съобразяват с всички национални изисквания за сигурност на информацията, съгласно Закона за защита на класифицираната информация.

6.9 КЛАСИФИКАЦИЯ НА СЪОТВЕТСТВИЕТО НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НПСГВ.

6.9.1 Прилага се следната класификация на съответствието за оценка на изпълнението на НПСГВ:

	Одит на сигурността	Инспекция	Тест
Пълно съответствие	✓	✓	✓
Има съответствие, но е желателно подобрение	✓	✓	✓
Липса на съответствие	✓	✓	✓
Липса на съответствие със сериозни недостатъци	✓	✓	✓
Неприложимо	✓	✓	
Непотвърдено	✓	✓	✓

ГЛАВА 7 — ДЕЙНОСТИ ЗА КОРИГИРАНЕ НА НЕСЪОТВЕТСТВИЯ АДМИНИСТРАТИВНО-НАКАЗАТЕЛНИ МЕРКИ

7.1 ЗАКОНОВА ОСНОВА

- 7.1.1 Контролът по спазване на нормативните актове в областта на гражданското въздухоплаване се осъществява от ГД ГВА.
- 7.1.2 Контролните функции на ГД ГВА се осъществяват от инспектори по въздухоплаване, назначени със заповед на ръководителя на Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация”.
- 7.1.3 В зависимост от степента на констатираните несъответствия могат да бъдат предприети една или няколко от следните мерки:
- а) издаване на задължително предписание за отстраняване на несъответствията;
 - б) съставяне на акт за констатирано нарушение;
 - в) да правят предложение за ограничаване на правата по издаден административен акт (лиценз, свидетелство, разрешение и др.) до отстраняване на нарушението и изпълнение на дадените задължителни предписания, ако извършването на ограничената дейност няма да застраши сигурността и безопасността на въздухоплаването и няма да създаде опасност от настъпване на вреда или застрашаване на живота и здравето на хора;
 - г) да правят предложение за временно спиране на правата по издаден административен акт (лиценз, свидетелство, разрешение и др.) до отстраняване на нарушението и изпълнение на дадените задължителни предписания, ако извършването на дейността ще застраши сигурността и безопасността на въздухоплаването и ще създаде опасност от настъпване на вреди или застрашаване на живота и здравето на хора;
 - д) да правят предложение за прекратяване или отнемане на правата по издаден административен акт (лиценз, свидетелство, разрешение и др.) в предвидените съгласно действащото законодателство случаи.
- 7.1.4 При установяване на несъответствия с НПСГВ, операторът или субектът отклонил се от изискванията е длъжен да предприеме незабавни действия за коригиране на несъответствията. Операторът или субектът представя в ГД ГВА план за действия за отстраняване на несъответствията, като при поискване от ГД ГВА, се изготвя анализ на първопричината, довела до всяко или до част от констатираните несъответствия, с цел отстраняването им, заедно със сроковете за изпълнение на корективните действия, както и потвърждение за приключването на процеса по отстраняване. Несъответствията се отстраняват незабавно. Когато това не е възможно да се извърши незабавно, се прилагат компенсаторни мерки.
- 7.1.5 След получаване на потвърждение от страна на оператора или субекта, преминали мониторинг, че са предприети корективни действия, ГД ГВА

проверява изпълнението на корективните действия. При последващите действия се прилага най-подходящият метод за мониторинг.

7.2 ГРАДИРАН И ПРОПОРЦИОНАЛЕН ПОДХОД

7.2.1 По отношение на дейностите за коригиране на несъответствията и предприетите мерки се прилага градиран и пропорционален подход.

7.3. КОНСТАТИВЕН ПРОТОКОЛ

За резултатите от всички проверки инспекторите съставят констативен протокол, към който прилагат събраните доказателства. Протоколът се представя на проверяваното лице, което има право да даде обяснения и възражения в седем (7) дневен срок от връчването му.

7.4 ПИСМЕНО ПРЕДПИСАНИЕ

7.4.1 Целта на предписанието е посочване на задълженията, които не са изпълнени или са изпълнени неправилно и да се даде разумен срок на лицето за коригиране на несъответствията.

7.4.2 Писменото предписание се връчва или изпраща на лицето, задължено да отстрани несъответствията. В него се описва несъответствието, действията, които трябва да се предприемат и срокът, в който следва да се отстрани несъответствието. Лицето следва да предостави на ГД ГВА писмена информация за всяко предприето действие по изпълнение на предписанието.

7.5 АКТОВЕ ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ НАРУШЕНИЯ

7.5.1. При извършване на административни нарушения по смисъла на Закона за гражданско въздухоплаване и на актовете по прилагането му, инспекторите по въздухоплаване имат право да съставят актове за установяване на нарушенията.

7.5.2 Въз основа на актовете, ръководителя на ГД ГВА може да наложи административни наказания.

7.5.3 Съставянето на актовете и издаването на наказателните постановления за административни нарушения, както и тяхното обжалване и изпълнение се извършва по реда на Административно наказателния кодекс.

7.6 ОГРАНИЧАВАНЕ, СПИРАНЕ, ПРЕКРАТЯВАНЕ, ОТНЕМАНЕ НА ПРАВА

7.6.1 Ограничаването, спирането, прекратяването и отнемането на правата по издадените административни актове (лицензи, свидетелства, разрешения) и т.н. се прилага при сериозни нарушения в случаите и по реда предвидени в действащото законодателство.

ГЛАВА 8 — КОМУНИКАЦИЯ И ДОКЛАДВАНЕ

8.1. ВЪТРЕШНА КОМУНИКАЦИЯ

8.1.1. ГД ГВА редовно докладва и съобщава за резултатите по изпълнение на програмата пред Съвета за сигурност на гражданското въздухоплаване. ГД ГВА подготвя годишен доклад, относно изпълнението на дейностите по мониторинг, който включва анализ и резюме на постигнатите резултати. Докладът се представя на годишната среща на Съвета за сигурност.

8.2 ДОКЛАДВАНЕ ПРЕД ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ

8.2.1 ГД ГВА изготвя годишен доклад относно предприетите мерки за изпълнение на задължения по Регламент (ЕО) № 18/2010 за състоянието на сигурността на въздухоплаването на гражданските летища за обществено ползване, разположени на територията на Република България. Референтният период за доклада е 1 януари — 31 декември. Докладът се представя в срок от три месеца от приключване на този период.

8.2.2 Съдържание на доклада до Комисията, съгласно Допълнение III от Регламент (ЕО) № 18/2010:

1. Организационна структура, отговорности и ресурси
 - а) структура на организацията за контрол на качеството, отговорности и ресурси, включително планирани бъдещи изменения;
 - б) брой на одиторите (инспекторите) — настоящ и планиран;
 - в) преминалото обучение от одиторите (инспекторите).
2. Оперативни дейности за мониторинг
Всички извършени дейности за мониторинг, като се посочва:
 - а) вид (одит на сигурността, първоначална инспекция, последваща инспекция, тест, друго);
 - б) летище, оператор или образование, подложени на мониторинг;
 - в) обхват;
 - г) честота; и
 - д) общо човекодни, отработени на място.
3. Дейности за отстраняване на несъответствия
 - а) статус на прилагане на дейностите за отстраняване на несъответствията;
 - б) основни предприети или планирани дейности (например, създадени нови работни места, закупено оборудване, строителни дейности), както и постигнатият напредък при отстраняване на несъответствията;
 - в) използвани мерки за прилагане.
4. Общи данни и тенденции
 - а) общ национален годишен трафик на пътници и товари, както и брой на движенията на въздухоплавателните средства;
 - б) списък на летищата по категории;

- в) брой на въздушните превозвачи, които оперират от територията по категории (национални, от ЕС, от трети държави);
 - г) брой на регулираните агенти;
 - д) брой на дружествата, осигуряващи кетеринг;
 - е) брой на дружествата, осигуряващи услуги по почистване;
 - ж) приблизителен брой на другите субекти, които отговарят за сигурността на въздухоплаването (познати изпращачи, дружества за наземно обслужване).
5. Състояние на сигурността на въздухоплаването на летищата
Общо състояние на сигурността на въздухоплаването в Република България.

ГЛАВА 9 — ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ПРОГРАМАТА

9.1 ЦЕЛИ

9.1.1. Програмата включва 4 приложения, които описват методологията и оперативните процедури, изпълнявани от одиторите/инспекторите.

9.2. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Приложение № 1: методология на одит на сигурността
2. Приложение № 2: методология на инспекция на сигурността
3. Приложение № 3: методология на тест на сигурността
4. Приложение № 4: методология на обследване на сигурността

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

МЕТОДОЛОГИЯ НА ОДИТ НА СИГУРНОСТТА

I. ОПРЕДЕЛЕНИЕ И ЦЕЛИ НА ОДИТИТЕ

„Одит на сигурността“ е задълбочено проучване на мерките и процедурите за сигурност, за да се определи дали те се прилагат изцяло и постоянно;

Целите на одита са:

Да се определи ефективността и ефикасността на изпълнението на Националната програма за сигурност в гражданското въздухоплаване (НПСГВ) и да осигури непрекъснато и при постоянен стандарт изпълнение на изисканите мерки и процедури за постигане на сигурността в гражданското въздухоплаване

Да установи всички несъответствия в стандартите и процедурите за постигане на сигурност в гражданското въздухоплаване и да осигури отстраняването им;

Да установи областите, нуждаещи се от подобрене и да подпомогне одитирания с техническа експертиза и съвет за коригиране.

Да определи уязвимите към актове на незаконна намеса места на летищата, както и дейностите и мерките за сигурност, необходими за изпълнението на текущата политика за постигане на сигурността.

II. ОПИСАНИЕ

Одитът засяга възможно най-широко всички аспекти на мерките и процедурите за сигурност, съдържащи се в НПСГВ и следва да не се ограничава със определен район или операция.

Одитът включва изпълнението на мерките за сигурност от всички оператори и субекти, както и спазването на мерките за сигурност при контактите им с и други лица в рамките на правомощията на проверяващите.

При планиране на одита се взема предвид обстоятелството, че поради всеобхватността на дейността, той изисква по-голям период от време.

Одитираното лице се уведомява предварително за предстоящия одит.

Представител на одитираното лице присъства на одита.

По принцип одитът по сигурността не включва какъвто и да е тест (виж Приложение № 3).

II.1 ОБХВАТ НА ОДИТИТЕ

Одитът изследва възможно най-широко изпълнението на всички аспекти на НПСГВ. Одитът покрива следните области, като минимум:

- а) общата организация на летищния оператор (например летищния комитет и програмата за сигурност на летището, разпределение на отговорностите за изпълнение, план за действия при акт на незаконна намеса на летището, наемане на персонал и обучение);
- б) всички мерки за сигурност на дадено летище; или
- в) всички мерки за сигурност, прилагани от отделно летище, терминал на летище, оператор или субект; или
- г) конкретна част от националната програма за сигурност на гражданското въздухоплаване.

По време на извършване на одита, одиторите (инспекторите) следва да се стремят да осигурят изпълнението на наблюдаваните мерки и процедури за сигурност :

постоянно – непрекъснато във времето (например във водената документация и др.), и

при един и същи стандарт: като утвърдена практика и ежедневие, одиторите (инспекторите) могат да наблюдават даден тип операция в два различни момента по време на одита (например проверка на пътниците, съгласуване на пътници и багаж).

II.2 ПРАВОМОЩИЯ НА ОДИТОРИТЕ/ИНСПЕКТОРИТЕ ПО АВИАЦИОННА СИГУРНОСТ

При извършване на одитите, одиторите (инспекторите) по сигурността имат правомощията, посочени в глава 4, т. 4.3.1 от програмата.

Одиторите (инспекторите) по сигурността носят инспекторски карти за контрол за удостоверяване на качеството им на инспектори по въздухоплаване.

Дейностите по одита могат да се провеждат по всяко време, включително през почивните дни, националните празници и през нощта.

Забранява се:

- Умишлено да се възпрепятстват или забавят одиторите (инспекторите) по сигурността;
- Да се отказва предоставяне на информация от одитора (инспектора) по сигурността;
- да се предоставя грешна или непълна информация на одитор (инспектора) по сигурността;

II.3 ИЗВЪРШВАНЕ НА ОДИТИТЕ

II.3.1 Главни стъпки в процеса:

Общия процес на одита включва следните стъпки:

- а) обявяване на одита на сигурността и изпращане на предварителен въпросник, ако това е целесъобразно;
- б) подготвителен етап, включващ разглеждане на попълнените предварителни въпросници и на друга подходяща документация;
- в) въвеждаща консултация с представители на летището/оператора/субекта преди началото на мониторинга на място;
- г) дейности, провеждани на място;
- д) преглед на извършеното и докладване;
- е) ако са констатирани недостатъци, процес за отстраняване и съответния мониторинг, свързан с това.

Провеждането на одити на сигурността се основава на системно събиране на информация чрез една или повече от посочените по-долу техники с цел да се потвърди, че мерките за сигурност се прилагат:

- а) преглед на документи;
- б) наблюдения;
- в) събеседвания;
- г) верификации.

II.3.2 ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОДИТОРИТЕ/ИНСПЕКТОРИТЕ:

При извършване на одита, одиторите (инспекторите) трябва да спазват следните правила:

- Да съблюдават изискванията за сигурност на летищата (включително АО и други свързани организации), да се използват нормалните вход/изходи за достъп, да се придружават постоянно от придружител от одитираните лица;
- Да се съобразяват с всички правила за безопасност;
- Да не се употребява сила за получаване на достъп, до което и да било ВС, сграда, строеж или площ;
- Да не отварят външните врати на ВС, да не докосват контролните табла на ВС или да влизат в пилотската кабина, освен ако не са придружени от компетентен член на оператора;
- Да не управляват превозни средства без подходящо разрешение във вътрешните части на летищата;
- Да се предприемат разумни стъпки, за да не се разсейва(отклонява) ненужно персонала от основните му задължения при провеждане на събеседването/интервютата.

В случай на нужда (например отвличане, бомбена заплаха и др.), одитът се прекратява по искане одитирания.

Одиторите (инспекторите) по сигурността нямат право да съветват, поправят или инструктират персонала по време на одита, особено персонала по сигурността. Въпреки това в случай, че се открият недостатъци те се съобщават на ръководителите със съдействието на одитирания. Одиторите (инспекторите) не трябва да предприемат каквито и да било директни действия като например връзки с пътници, персонал или трафик.

При изпълнение на задачите им, одиторите (инспекторите) трябва винаги да бъдат придружавани.

II.4 НЕСЪОТВЕТСТВИЯ

Главната цел на одита е да определи потенциалните несъответствия и да се информират одитираните лица по следните начини:

- чрез устна комуникация на място по време на заключителната среща.
- чрез писмен доклад(и) относно несъответствията.

При извършване на одита се прилага следната класификация за определяне на нивото на съответствие на процедурите и мерките за сигурност на НПСГВ:

“Пълно съответствие”: означава, че няма открит недостатък. Одитираната област напълно съответства на изискванията в НПСГВ.

“Има съответствие, но е желателно подобрение”: означава, че няма открит недостатък. Одитираната област напълно съответства на изискванията на НПСГВ. Не се налага предприемане на административни и административно-наказателни мерки, желателно е подобрение за достигане на най-добрите практики.

“Липса на съответствие”: означава, че са открити несъответствия в някои ограничени области, които се нуждаят от коригиране. В този случай на одитирания субект се указва да предприеме мерки за постигане на съответствие. Могат да бъдат предприети и административни и административно-наказателни мерки.

“Липса на съответствие, със сериозни недостатъци”: означава, че е открито сериозно несъответствие по отношение на изискванията и стандартите в НПСГВ, което има директно и съществено влияние върху сигурността. В този случай се предприемат спешни корективни действия, пропорционални на важността на пробива в сигурността.

В допълнение съществуват други две категории:

“Непотвърдено”: означава непроверен аспект (например проверки на документи) или ненаблюдаван аспект (мярка за сигурност);

“Неприложимо”: означава, че мерките или процедурите за сигурност не съществуват или не се изпълняват от оценявания субект (например извънлетищно чекиране).

III. ДОКЛАДВАНЕ И СЛЕДОДИТНИ ПРОЦЕДУРИ

III.1 ДОКЛАДВАНЕ

Преди приключване на одита се организира устен инструктаж с представители на одитирания субект. По време на инструктажа одиторите (инспекторите) представят положителните и отрицателните резултати, посочват видовете несъответствие и последващите действия, които следва да се предприемат. Одитът приключва с окончателен доклад, който включва резултатите от одита и цялата необходима информация с оглед на процедурите по коригиране на несъответствията.

Докладът включва кратко обективно описание на наблюдаваните от екипа мерки и процедури за сигурност.

III.2 СЛЕДОДИТНИ ПРОЦЕДУРИ

От одитирания субект се изисква да представи пред ГД „ГВА” план за действие отнасящ се за отстраняване на несъответствията, посочени в доклада от одита. Заедно с предложените коригиращи действия трябва да бъдат посочени срокове за изпълнението им и планът да бъде предаден за одобрение от ГД „ГВА”. След одобрението му ГД „ГВА” контролира изпълнението.

От одитирания субект се изисква да уведоми писмено ГД „ГВА” в момента, в който изпълнението на коригиращите мерки е приключило, за извършване на верификация.

III.3 АРХИВ

Един екземпляр от доклада се връчва на определено от одитирания субект лице, което решава как да се извърши разпространението на доклада или части от него за предприемане на коригиращи действия, така че да се гарантира минималното му разпространение.

ГД „ГВА” поддържа извлечения от докладите за одитите и анализи на резултатите, така че да са достъпни за други лица, при необходимост от предоставяне на информация.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2

МЕТОДОЛОГИЯ НА ИНСПЕКЦИЯ ПО СИГУРНОСТ

I. ОПРЕДЕЛЕНИЕ И ЦЕЛИ НА ИНСПЕКЦИИТЕ

Инспекция по сигурност (инспекция) означава преглед на прилагането на мерките и процедурите за сигурност, за да се определи дали те се осъществяват ефективно и съгласно изискваните стандарти, както и да се констатират евентуално недостатъци.

Целите на инспекциите са:

- да се гарантира изпълнение на националната програма за сигурност в гражданското въздухоплаване и спазване на стандартите и процедурите;
- да се идентифицират всички несъответствия в стандартите и процедурите на авиационната сигурност и да се гарантира тяхното коригиране;
- да се извърши достатъчно задълбочена инспекционна проверка, която да позволява изготвяне на оценка на равнището на изпълнение на стандартите, ефективността на политиката за постигане на сигурността и приложените мерки.

II. ОПИСАНИЕ

Инспекцията по сигурност има ограничен обхват, фокусиран върху определен тип дейност, ограничен район на летището, определена въздушна линия и т.н. Инспекцията се извършва за кратък период от време (например няколко часа или един ден).

Обхватът на една инспекция може да бъде разширен до пълна проверка на летищните дейности. В този случай инспекцията се счита за одит.

Инспекцията се извършва без предварително уведомяване. Когато се счете за необходимо, такова уведомление се прави само пред ограничен кръг от служители на инспектирания субект, при условие, че е гарантирано високо ниво на поверителност.

За разлика от одитите по сигурност, инспекциите по сигурност могат да включват тестове с ограничен обхват.

II.1 ОБХВАТ НА ИНСПЕКЦИИТЕ

Инспекциите обхващат поне един набор от мерки, пряко свързани със сигурността, които се подлагат на мониторинг като една дейност или в разумен срок, който обикновено не надхвърля три месеца. Прегледът обхваща представителна информационна извадка.

Наборът от мерки, пряко свързани със сигурността, представлява набор от две или повече изисквания, които са толкова силно взаимосвързани, че постигането на поставената цел не може да бъде оценено по подходящ начин, ако те се разглеждат поотделно. Това са набори от мерки от главите на НПСГВ и включват¹:

За глава 1 — сигурност на летищата:

- i) точка 1.1.; или
- ii) точка 1.2. (с изключение на разпоредбите, отнасящи се до пропуски за лица и пропуските за превозните средства); или
- iii) точка 1.2 (разпоредби, свързани с пропуски за лица); или
- iv) точка 1.2 (разпоредби, свързани с пропуските за превозните средства); или
- v) точка 1.3 и съответните елементи от глава 12; или
- vi) точка 1.4; или
- vii) точка 1.5.

За глава 2 — демаркирани зони на летищата

целият текст на главата

За глава 3 — сигурност на въздухоплавателните средства:

- i) точка 3.1; или
- ii) точка 3.2.

За глава 4 — пътници и ръчен багаж:

- i) точка 4.1 и съответните елементи от глава 12; или
- ii) точка 4.2; или
- iii) точка 4.3.

За глава 5 — регистриран багаж:

- i) точка 5.1 и съответните елементи от глава 12; или
- ii) точка 5.2; или
- iii) точка 5.3.

За глава 6 — товар и поща:

- i) всички разпоредби, които се отнасят до проверка и контрол за сигурност, извършвани от регулиран агент, освен в случаите, изброени в точки ii)—v) по-долу и съответните елементи от глава 12; или
- ii) всички разпоредби, свързани с контрола за сигурност, извършван от познати изпращачи; или
- iii) всички разпоредби, свързани с регистрираните изпращачи; или
- iv) всички разпоредби, свързани с превоза на товар и поща; или
- v) всички разпоредби, свързани със защитата на товара и пощата на летищата.

За глава 7 — поща и материали на въздушния превозвач:

целият текст на главата

За глава 8 — стоки, предназначени за полета:

целият текст на главата

За глава 9 — стоки, предназначени за летищата:

целият текст на главата

За глава 10 — мерки за сигурност по време на полета:

целият текст на главата

¹ Към всеки набор от мерки се проверяват и съответните елементи от Глава 11.

За глава 11 — наемане и обучение на персонала:

- i) всички разпоредби, свързани с наемането на персонал от оператора или субекта ; или
- ii) всички разпоредби, свързани с обучението на персонал от оператора или субекта.

II.2 ПРАВОМОЩИЯ

Правомощията на лицата извършващи инспекции са съгласно Приложение №1.

II.3 ИЗВЪРШВАНЕ НА ИНСПЕКЦИИТЕ

Инспекцията включва същите етапи, както одита посочени в Приложение №1.

II.3.1 ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ЛИЦАТА ИЗВЪРШВАЩИ ИНСПЕКЦИИ.

Задълженията на лицата, извършващи инспекции са съгласно Приложение №1.

II.4 НЕСЪОТВЕТСТВИЯ

Степените на несъответствие са съгласно Приложение №1.

III. ДОКЛАДВАНЕ И СЛЕДИНСПЕКЦИОННИ ПРОЦЕДУРИ

III.1 ДОКЛАДВАНЕ

Резултатите от инспекцията се докладват устно по време на слединспекционния инструктаж и чрез окончателен писмен доклад или констативен протокол по смисъла на чл. 16б, ал. 4 от ЗГВ.

Устният инструктаж се извършва преди завършване на инспекцията с представители на инспектирания субект, включително и с лица от ръководството на субекта. На инструктажа инспекторите представят позитивните и негативните резултати и изтъкват аспектите на несъответствие и последващите действия, които следва да се предприемат.

Съдържанието, продължителността на инструктажа и лицата, които присъстват зависят от обхвата на инспекцията и откритите несъответствия.

Окончателният писмен доклад включва резултатите от инспекцията и цялата необходима информация с оглед на процедурите по коригиране на несъответствията и предприемане на необходимите мерки.

Докладът включва и кратко обективно описание на наблюдаваните от екипа мерки и процедури за сигурност.

III.2 СЛЕДИНСПЕКЦИОННИ ПРОЦЕДУРИ

От инспектирания субект се изисква да представи пред ГД „ГВА” план за действие отнасящ се за отстраняване на несъответствията, посочени в доклада от инспекцията. Заедно с предложените коригиращи действия и срокове за изпълнение планът се представя за одобрение от ГД „ГВА”. След одобрението ГД „ГВА” контролира изпълнението му.

От инспектирания субект се изисква да уведоми писмено ГД „ГВА” в момента, в който изпълнението на коригиращите мерки е приключило, за извършване на верификация.

III.3 АРХИВ

Един екземпляр от доклада се връчва на определено от инспектирания оператор или субект лице, което решава как да се извърши разпространението на доклада или части от него за предприемане на коригиращи действия, така че да се гарантира минималното му разпространение.

ГД ГВА поддържа извлечения от инспекционните доклади и анализи на резултатите, така че да са достъпни за други лица, при необходимост от предоставяне на информация.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3

МЕТОДОЛОГИЯ НА ТЕСТ ПО СИГУРНОСТ

I. ОПРЕДЕЛЕНИЕ И ЦЕЛИ НА ТЕСТОВЕТЕ

Има два вида теста: скрит тест и открит тест.

Скритият тест е средство, чрез което ГД ГВА и/или вътрешният контрол на качеството на операторите и субектите изпробват мерките за сигурност на въздухоплаването, с цел проверка на ефективността на прилагане на съществуващите мерки за сигурност, като се симулира намерение за осъществяване на акт на незаконна намеса.

Откритият тест е средство, чрез което ГД ГВА и/или вътрешният контрол на качеството на операторите и субектите оценяват индивидуалните способности на служителите, работещи с EDS и конвенционален рентген, да разкриват СВУ в багажите и товарите.

Главните цели на тестовете за сигурност са, както следва:

Тест за ефективността на НПСГВ;

Тест за сигурността на оперативните процедури, изпълнени от операторите или други субекти, които имат задължения към сигурността в гражданското въздухоплаване, включително и на техния персонал;

Идентифициране на всяко несъответствие в стандартите и процедурите на сигурността и гарантиране на коригирането им, и

Средство за мотивиране на персонала по сигурността.

Тестът цели да съпостави една или повече части от цялостната система за сигурност на операторите или всеки друг субект, имащ задължения по сигурността в гражданското въздухоплаване, да симулира инцидент по сигурността или акт на незаконна намеса, за да се оцени ефикасността и издръжливостта на системата при такъв инцидент.

Тестовете имат за цел да установят кога мерките и процедурите за сигурност в НПСГВ са постигнали целите си, както и каква е степента им на ефективност.

II. ОПИСАНИЕ

Скритият тест за сигурност е главно целеви контрол, отнасящ се за точно определен елемент на използваната система за сигурност. Продължителността му е относително кратка, в зависимост от неговия обхват (вносянето на забранен предмет в зоната за сигурност през пункта за проверка отнема няколко минути).

Скритите тестове не се известяват предварително на оператора или персонала, който се тества. Когато се счете за необходимо, предварително известие може

да се направи на ръководен член на тествания субект, като се изисква изричното осигуряване на строга секретност.

Откритите тестове се известяват предварително на оператора, субектът и служителите, които подлежат на тестване. Служителите, които ще бъдат тествани се посочват произволно, на случаен принцип от ГД ГВА.

Когато операторът или субектът извършва открити тестове, в зависимост от оценката на риска, може или да бъдат посочени служителите на случаен принцип, или да бъде изискано всички служители да бъдат подложени на открити тестове.

II.1 ОБХВАТ НА ТЕСТОВЕТЕ

ГД ГВА определя коя специфична част от системата за сигурност е обект на теста.

Тестовите се извършват с цел да бъде разгледана ефективността на прилагането на поне следните мерки за сигурност:

- а) контрол на достъпа до зоните с ограничен достъп;
- б) защита на въздухоплавателните средства;
- в) проверка на пътниците и ръчния багаж;
- г) проверка на персонала и пренасяните от него вещи;
- д) защита на регистрирания багаж;
- е) проверка на товара или пощата;
- ж) защита на товара и пощата.

II.2 ИЗВЪРШВАНЕ НА ТЕСТОВЕТЕ

Скрити тестове

Разработва се протокол за тестовите, включително методологията, който да отчита изискванията във връзка с нормативната уредба и безопасността, както и оперативните изисквания. Методологията засяга следните елементи:

- а) подготвителен етап;
- б) дейности, провеждани на място;
- в) преглед на извършеното в зависимост от честотата на провеждане и резултатите от мониторинга;
- г) докладване/записване;
- д) процес на отстраняване на недостатъците и свързаният с това мониторинг.

Тестовите се извършват по един от следните начини:

1. Извършване на теста под наблюдението на одитор (инспектор) от ГД ГВА.

2. Извършване на теста с участието на трети лица. Това се налага в случаите, когато националните одитори (инспектори) са добре познати на оператора или субекта. Участието на трети лица при извършването на теста се провежда в стриктно съгласие със стандартните процедури, установени от ГД ГВА за тази категория дейности и под контрола на одитор (инспектор) от ГД ГВА.

Третите лица, участващи в извършването на теста, се инструктират подробно за всеки тест на ГД ГВА, особено при използване на оръжия или взривни устройства (виж II.2.1).

Открити тестове

Тестът се извършва най-малко от двама инспектори. Единият пуска тестовите багажи, другият наблюдава и отразява писмено реакцията и времето, за което тя се извършва. Тестът се провежда на свободен работещ рентген, на който не се извършва друга дейност. Служителите, подлежащи на тестване, се инструктират за предстоящата проверка. Пускат се четири багажа като само два от тях съдържат СВУ и ежедневни предмети, останалите два са „чисти” и съдържат обичайни предмети, които пътниците носят. Тестовите могат да бъдат усложнени в зависимост от нивото на компетентност на тестваните служители, като могат да бъдат използвани и други забранени предмети, различни от СВУ.

От служителя се изисква да разпознае СВУ и неговите елементи, като ги посочи и назове, а така също да посочи и назове/оприличи останалите предмети в чантата. Тестовите багажи не трябва да предизвикват насочващо внимание чрез форма, цвят и др. Времето за реакция е не по-голямо от 30 сек. Подробни указания за начина на извършване на този вид тестове се съдържат в ръководството на инспектора.

II.2.1 Ограничение при тестовете:

Лицата, които извършват тестове са длъжни да спазват всички ограничения, посочени в т. II.3.2 на приложение № 1, както и:

- да провеждат тестовете при стриктно спазване на законовите изисквания;
- никога да не излагат на опасност сигурността на хора, въздухоплавателни средства или летищните съоръжения;
- да сведат до възможния минимум нарушаването на оперативните дейности и намесата на субективния фактор, който не подлежи на тестване.

II.2.2 Специфични изисквания:

При употреба на забранени предмети по време на тестовете се спазват следните изисквания :

При използване на огнестрелни оръжия за провеждането на тестовете:

- да се използват **само неактивни** огнестрелни оръжия, за които не се изисква **сертификат**;

- огнестрелните оръжия трябва да бъдат пакетирани в найлон или смола, или използвани разглобени.

Когато е необходимо да се симулират взривни устройства по време на теста, трябва да се използват само напълно инертни устройства, несъдържащи взривен материал.

Извършването на тестовете на публични места следва да се организира така, че да се избегне включването на алармени системи.

II.3 НЕСЪОТВЕТСТВИЯ

С оглед на определението и целите на теста, несъответствие е налице, когато тестващите лица са провалили процедурите за сигурност, използвайки стандартизиран метод за тестване. Несъответствието може да бъде породено от:

- слабости в техническите възможности за постигане на целите;
- несъответствие в инструкциите дадени на персонала от ръководството на оператора или субекта;
- слабост в самата процедура или в политиката, на която е основана;
- слабости в обучението на персонала;
- неизпълнение или неефикасност на изпълнението на отговорностите на персонала.

В тези случаи се възлага на одиторите (инспекторите) да установят и да докладват, коя от посочените причини е довела до провал на теста.

За да се определи нивото на съответствие с процедурите и мерките за сигурност, които се тестват с тези залегнали в НПСГВ, екипът използва класификацията в приложение №1.

III. ДОКЛАДВАНЕ И СЛЕДТЕСТОВИ ПРОЦЕДУРИ

III.1 ДОКЛАДВАНЕ

След приключване на теста, се провежда устен инструктаж с лицата, подложени на тест, на който се представят резултатите от теста.

При установен по време на теста пробив в сигурността на персонала, който е бил обект на тестване се показва, доколкото това е възможно, как проверяващите са пробивали процедурите за сигурност и какво е можело да бъде направено, за да се избегне този пробив.

След инструктажа се изготвя доклад, който включва:

- обяснение на целите зададени в теста;
- детайлите на направения преди теста инструктаж на участващите трети лица;
- използваните процедури за проверка (включително оценка на „степената на трудност”);

- начина на наблюдение и резултатите;
- препоръки за избягване на бъдещи несъответствия и цялата необходима информация, с цел коригиране на установените несъответствия.

III.2 СЛЕДТЕСТОВИ ПРОЦЕДУРИ

От тествания оператор или субект се изисква да предложи на ГД ГВА план за действие, посочващ очертаните в доклада несъответствия. Заедно с предложените коригиращи дейности и срокове за изпълнение, планът се предлага за одобрение и контрол от ГД ГВА.

От тествания субект се изисква да уведоми писмено ГД ГВА в момента, в който изпълнението на коригиращите мерки е приключило, за извършване на верификация.

III.3 АРХИВ

Един екземпляр от доклада се изпраща на тествания оператор или субект, който решава как да се извърши разпространението на доклада или части от него за предприемане на коригиращи действия, така че да се гарантира минималното му разпространение.

ГД ГВА поддържа извлечения от доклада за тестовете и анализи за резултатите, така че да са достъпни за други лица, при необходимост от предоставяне на информация.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 4

МЕТОДОЛОГИЯ НА ОБСЛЕДВАНЕ НА СИГУРНОСТТА

I. ОПРЕДЕЛЕНИЕ И ЦЕЛИ НА ОБСЛЕДВАНЕТО

Обследване на сигурността (обследване) е оценка на дейностите, за идентифициране на уязвимите места, които могат да доведат до актове на незаконна намеса, въпреки изпълнението на мерките и процедурите за сигурност и препоръчване на допълнителни защитни мерки.

Обследванията се извършват, когато компетентният орган установи необходимост от повторно оценяване на операциите с цел да бъдат открити и отстранени уязвимите места. При констатиране на уязвимо място компетентният орган изисква прилагането на предпазни мерки, съизмерими със заплахата.

Обследването на сигурността се предприема при наличие и на следните условия, които могат глобално или локално да въздействат върху нивото на сигурността:

1. Значителни промени на общите или местни условия, водещи до високо ниво на заплаха или непредвидени уязвими места на оперативните дейности в гражданското въздухоплаване.

Например:

- използвана е или предстои да се използва нова технология, която представлява потенциална заплаха за ВС или летищните оперативни дейности; или
- налице е вероятно или доказано повишено ниво на заплаха за определена въздушна линия (например национален превозвач с международни полети); или
- налице са временни условия, които частично влияят или могат да повлияят на нивото на сигурността (например голям строеж в района на летището).

2. Значителните промени по т. 1 не са отразени в НПСГВ.

Цели на обследването:

- Идентифициране на уязвимите места, които могат да бъдат използвани за извършване на актове на незаконна намеса;
- Определяне на допълнителни процедури, оборудване, човешки и/или финансови ресурси на обследвания обект;
- Определяне на необходимостта от промяна в нормативни актове, НПСГВ и/или свързаната с това политика.

При обследването, приоритет се дава на идентифицирането на уязвимите места и нуждите на сигурността, следващи специфичните условия, определени предварително и независимо от общото ниво на съответствие с мерките за

сигурност, изпълнявани от операторите или субектите, имащи задължение за постигане на сигурността.

Независимо от това, всяка събрана по време на обследването информация, посочваща несъответствията, свързани с изпълнението на националното законодателство, се взема под внимание и се докладва, както при одита или инспекцията.

II. ОПИСАНИЕ

Обхватът на обследването на сигурността се разпростира от набелязания мониторинг (например определена въздушна линия, или определена летищна дейност) до общи действия за контрол, като засяга всички аспекти на мерките и процедурите за сигурност.

Продължителността на обследването варира от няколко часа до една или повече седмици.

При обследванията могат да се извършват и тестове.

Обследването обикновено попада в категорията на необявените дейности. То не се обявява предварително на оператора или субекта, чиито процедури по сигурността ще бъдат оценявани. Когато се счете за необходимо обаче, обследването може да бъде предварително обявено, но само пред ръководството на оператора или субекта при условие, че е за служебно ползване.

II.1 ОБХВАТ НА ОБСЛЕДВАНЕТО

ГД „ГВА” съвместно с Главна дирекция „Гранична полиция” определят кои оператори или субекти и кои области да бъдат покрити от обследването.

II.2 ИЗВЪРШВАНЕ НА ОБСЛЕДВАНЕТО

Обследването на сигурността не се различава от одита или инспекцията по оперативна методология, а само по целите и обстоятелствата, които са довели до взимането на решението за извършването му. В зависимост от обхвата на обследването, методите на контрол са същите, както тези приложени при одитите или инспекциите.

II.3 НЕСЪОТВЕТСТВИЯ

Поради целите на обследването, при него не се цели установяване на несъответствия, а търсене на причината, довела до грешките при изпълнението на НПСГВ. Всяка събрана по време на обследването информация, посочваща несъответствия, свързани с изпълнението на НПСГВ, се докладва съгласно процедурите, предвидени при одит или инспекция.

III. ДОКЛАДВАНЕ И ПРОЦЕДУРИ СЛЕД ОБСЛЕДВАНЕТО

III.1 ДОКЛАДВАНЕ

В основата си начинът на докладване не се различава от методологията прилагана при одити или инспекции, като се обръща специално внимание на идентифицираните по време на обследването уязвими места и нуждата от коригиращо действие. Коригиращото действие е тясно свързано с важността на посочените уязвими места на сигурността. Тези резултати се посочват ясно в докладите.

III.2 ПРОЦЕДУРИ СЛЕД ОБСЛЕДВАНЕТО

Обследваният оператор или субект изготвя план за действие, посочващ очертаните в доклада уязвими места и предлага компенсаторни мерки заедно с действия за коригиране и срокове за изпълнение. Така изготвения план за действие се предоставя за одобрение и контрол от ГД „ГВА”.

От обследвания субект се изисква да уведоми писмено ГД „ГВА” в момента, в който изпълнението на коригиращите мерки е приключило, за извършване на верификация.

III.3 АРХИВ

Единствен екземпляр от доклада се връчва на определено от обследвания субект лице, което решава как да се извърши разпространението на доклада или части от него предприемане на корективни мерки, така че да се гарантира минималното му разпространение.

ГД „ГВА” поддържа извлечения от обследванията и анализи на резултатите, така че да са достъпни за други лица, при необходимост от предоставяне на информация.

III.4 АНАЛИЗИ

След завършването на обследването, ГД „ГВА” анализира доклада, с цел извършване на изменение в националното законодателство или в националната програма за сигурност в гражданското въздухоплаване, при необходимост.